

พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

Media Exposure and Political Participation of Officials of Fort Suranari Hospital, Nakhon Ratchasima Province

สุจิตรา กิตติศัพท์¹, เนตชนก บัวนา² และ เพ็รวิชญ์ คำเจริญ³
Suchitra Kittisub, Netchanok Buanak and Pheerawit Kamcharoen

Received: November 23, 2018
Revised: March 14, 2019
Accepted: March 23, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative// Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 321 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ที่มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.821 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบทีและค่าความแปรปรวนทางเดียว ได้ผลวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.4 มีช่วงอายุระหว่าง 30-49 ปี ร้อยละ 55 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 60.1 และเป็นบุคลากรสาขาอื่นๆ อาทิ นายทหาร จูรการ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราวทั่วไป ร้อยละ

93.8 ซึ่งบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 96 รองลงมา คือ Facebook ร้อยละ 89.1 และ YouTube ร้อยละ 87.2 ตามลำดับ

2. ผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำ ในด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุด ร้อยละ 92.8 รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารทางการเมือง ร้อยละ 77.9 และการพูดชักชวนให้คนอื่นไปออกเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ 63.9 ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า ระดับการศึกษา และวิชาชีพ ที่แตกต่างกันบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ เพศ และ อายุ ที่แตกต่างกันของบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ / การมีส่วนร่วมทางการเมือง / บุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี

¹ นิสิตหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการสื่อสารแบบบูรณาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
² รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study media exposure of Fort Suranaree Hospital officials, Nakhonratchasima Province. 2) to study the political participation of the officials of Fort Suranaree Hospital, Nakhonratchasima Province. 3) to compare media exposure of official in Fort Suranaree hospital, Nakhon Ratchasima province by characteristics demography. The research was based on the quantitative. The samples used in this research were 321 officials of Fort Suranaree Hospital. The Multi-stage Sampling was used. The questionnaire, which the Cronbach's Alpha was equal to 0.821, was the tool for data collection. The data was analyzed with the percentage, Mean, the Standard deviation, t-test and One-way Anova. The results were as the following;

1. For the results of the demographic characteristic data, it showed that : most of the samples were female (70.4%) with an average age of 30-49 years old (55.1%), graduated of bachelor's degree (60.1%) and had professions in other fields (93.8%) such as clerk soldiers, temporary civil servants etc. The political media exposure via television was the highest (96%), respectively Facebook (89.1%) and YouTube (87.2%)

2. For the political participation of the officials, the samplings participated in politics in aspect of the election vote at lowest level (92.85%), respectively exposing to the political news (77.9%) and persuading others to vote for the election (63.9%).

3. For the comparison of the media exposure of the officials in aspect of the demographic characteristics, it was found that samplings, who had differences in education and careers ,exposed to political media differently at the level of significance at 0.05 samplings who had differences in sexes and ages also exposed to the media not differently.

Keywords : Media exposure / political participation / Officials of Fort Suranaree hospital

บทนำ

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 กระแสโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้สังคมของโลกเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจสังคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมดิจิทัล สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความเสี่ยงและท้าทายต่อการปรับตัวมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายของข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะข่าวสารทางการเมืองที่สามารถสื่อสารผ่านสื่อในช่องทางที่หลากหลาย และมีความรวดเร็ว อาทิ อินเทอร์เน็ต สื่อสังคม การสื่อสารดังกล่าวทำให้ประชาชนมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้รวดเร็วฉับไว และทันเหตุการณ์ อิทธิพลของสื่อเครือข่ายสังคม (Social Network) เปรียบได้กับเหรียญ 2 ด้านซึ่งมีแนวโน้มกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการรวมตัวของประชาชน เพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการเมือง ที่มีการใช้สื่อในการโจมตีบ่อนทำลายหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงฝ่ายตรงข้าม ซึ่งอาจนำไปสู่การสร้างความเกลียดชัง และสร้างความแตกแยกภายในประเทศที่รุนแรงเพิ่มขึ้น รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย หากมีการใช้สื่อโจมตี หรือบ่อนทำลายประเทศอื่นที่สนับสนุนฝ่ายตรงข้าม (ยุทธศาสตร์การวิจัยชาติรายประเด็นด้านความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล, 2561)

จากการที่ข่าวสารทางการเมืองจำนวนมากไหลบ่าอยู่ในสื่อต่างๆ รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของรัฐ คือ การดำรงอยู่ของประเทศชาติอย่างสงบและปลอดภัยจากอันตรายทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2561 ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ได้เน้นถึงการวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน ให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศให้ประชาชนยอมรับและสนับสนุนการพัฒนาให้มีความพร้อมในการรักษาเอกราชและอธิปไตย ดังนั้น ประชาชนจึงต้องรู้หน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติของตน เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งราชอาณาจักร ดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข กล่าวสรุปก็คือ ยุทธศาสตร์วิจัยชาติรายประเด็น ได้สนับสนุนงานวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนที่ดำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งราชอาณาจักร ดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(ยุทธศาสตร์การวิจัยชาติรายประเด็นด้านความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล, 2561)

การกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของรัฐเช่นนั้น เนื่องจากรัฐบาลได้ตระหนักว่าการที่ประชาชนรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จะเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 มาตรา 76 ที่ระบุว่า "รัฐได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่ง ของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองโดยตรง" (นฤวิภาล ศรีจันทร์โท และคณะ, 2552)

การศึกษาแผนแม่บทพัฒนาการเมืองของคณะกรรมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมือง และยกย่องแผนแม่บทของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ระบุถึงแนวทางหนึ่งของการที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการเมืองของไทย คือ การใช้สื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือสนับสนุนทั้งแผนระยะสั้น 5 ปีและแผนระยะยาว 10 ปี สอดคล้องกันกับการศึกษาของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและการศึกษาแก้ไขรัฐธรรมนูญของรัฐสภา ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของหลายฝ่าย เพื่อที่จะหาข้อยุติที่เหมาะสมในสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น โดยข้อสรุปหนึ่งในหลายข้อก็คือ การเสนอให้ "สื่อมวลชน" เข้าไปมีส่วนช่วยให้เกิดกระบวนการสมานฉันท์

ปัจจุบันทหารมีอิทธิพลและบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นอย่างมากเนื่องจากรัฐบาลในปัจจุบันมาจากการทำรัฐประหารของทหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการกองทัพบกในสมัยนั้น จนถึงปัจจุบันและยังคงสามารถบริหารประเทศได้อย่างเรียบร้อย ตาม Road Map ที่ได้กำหนดไว้ แม้ว่า จะเป็นรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหาร แต่ประชาชนก็สามารถแสดงความคิดเห็นตามสิทธิเสรีภาพภายใต้กฎหมาย แม้ว่าจะมีบ้างในบางครั้งที่บางกลุ่มไม่พึงพอใจ แต่ในทางกลับกัน หากทหารวางเฉยทางกฎหมายหรือทางการเมือง อาจทำให้ผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองก่อความไม่สงบต่อไปได้ และอาจทำให้ประเทศหยุดพัฒนาในทุกด้าน

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเป็นพฤติกรรมการสื่อสารอย่างหนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มการเปิดรับสื่อโดยการเปิดรับข่าวสารซึ่งจำแนกออกเป็น การแสวงหาข้อมูล การรับทราบข้อมูล การรับทราบประสบการณ์ เพื่อการมีส่วนร่วม

และช่วยเสริมสร้างความคิดเห็น อีกทั้งยังมีปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เช่น ต้องการรู้เหตุการณ์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เพื่อต้องการข้อมูลในการเสริมสร้างความคิดเห็นในการพูดสนทนาในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งในการลงคะแนนเลือกตั้ง การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การให้ความสนับสนุนพรรคการเมืองในด้านการเงิน การติดต่อกับผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังรวมถึงการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การเขียนสุนทรพจน์ในการหาเสียง ช่วยในการรณรงค์หาเสียง และสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เป็นต้น ดังนั้นสื่อจึงมีความสำคัญในการให้ข่าวสาร ต้องมีความถูกต้องและเหมาะสม หากข่าวสารที่ได้รับมีข้อผิดพลาด อาจทำให้เกิดปัญหาร้ายแรงได้ จึงมีความจำเป็นต้องรับทราบข้อมูลข่าวสารและปฏิบัติตามนโยบายอย่างเคร่งครัดจากต้นสังกัด ดังนั้น การเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของบุคลากร และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากร จึงมีความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (สมบัติธำรงค์ธัญวงศ์, 2549)

จากบริบทสถานการณ์ของประเทศไทย ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินงานของโรงพยาบาลค่ายสุรนารีดังกล่าวมาข้างต้น จึงกล่าวได้ว่า ทหารได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างมาก และโรงพยาบาลค่ายสุรนารี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพบก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับทราบข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามคำสั่งของกองทัพบก และสามารถแสดงจุดยืนทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง ตามข้อจำกัดและข้อบังคับที่มีในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นกลาง ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง เนื่องจากข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ อาจมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรในโรงพยาบาลค่ายสุรนารี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารทางการเมือง และให้บุคลากรมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นหน่วยงานต้นแบบด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งราชอาณาจักร ดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี

พระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา” ศึกษาวิจัย ในระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2560 – 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นช่วงการปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นห่วงปิดล้อมทางการเมืองยังไม่อนุญาตให้หาเสียงของนักการเมือง

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดวิธีการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้กำหนดประชากร คือ บุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 1,112 คน (รายงานข้อมูลพื้นฐานองค์กร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี ประจำปีงบประมาณ 2561) กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร โรงพยาบาลค่ายสุรนารี ซึ่งจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 291 คน (Robert V.Krejcie and Eayle W.Morgan, 1970: 608-609) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตัวเองไปทั้งสิ้น 321 ชุด เพื่อให้สามารถทดแทนแบบสอบถามที่อาจให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน และเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามแล้ว พบว่าสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลได้ทั้งหมด และเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือจึงนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 321 ชุด การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้

แบ่งอัตราส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จากจำนวนประชากร 1,112 คน และคัดเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยใช้แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกตามวิชาชีพแพทย์ มีจำนวนประชากร 69 คน กลุ่มบุคลากรทั่วไป จำนวนประชากร 1,043 และการสุ่มตามระดับชั้นต่างไม่เป็นสัดส่วนของแต่ละหน่วยงาน ได้กลุ่มตัวอย่างวิชาชีพแพทย์ จำนวน 20 คน และกลุ่มตัวอย่างบุคลากรทั่วไป 15 สาขาวิชาชีพ ได้จำนวน 301 คน โดยแบ่งเป็นเภสัชกร 5 คน, พยาบาลวิชาชีพ 56 คน, ผู้ช่วยพยาบาล/นายสิบพยาบาล 39 คน, เทคนิคการแพทย์ 4 คน, เจ้าหน้าที่รังสีการแพทย์ 2 คน, นักกายภาพบำบัด/กิจกรรมบำบัด 1 คน, นักโภชนาการ 2 คน, นักวิชาการสาธารณสุข 1 คน, แพทย์แผนไทย 1 คน, นักวิทยาศาสตร์การกีฬา 1 คน, นายทหารธุรการ 15 คน, นายสิบธุรการ 19 คน, ลูกจ้างประจำ 24 คน, พนักงานราชการ 14 คน และลูกจ้างชั่วคราวทั่วไป 117 คน รวมทั้ง 2 กลุ่ม เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 321 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิชาชีพของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 23 ข้อ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมือง อาทิ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อใหม่ สื่อกิจกรรม สื่อเคลื่อนที่ สื่อเฉพาะกิจ เป็นต้น

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง แบบมีตัวเลือก 2 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ จำนวน 16 ข้อ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง ของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา อาทิ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การติดต่อหรือหาเสียง การร่วมชุมนุมทางการเมือง การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง การประท้วงทางการเมือง การสมัครเข้ารับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เป็นต้น

แบบสอบถามฉบับนี้ถูกวัดค่าความเที่ยงด้วยค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50

ขึ้นไป จำนวนรวมทั้งสิ้น 39 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) เท่ากับ 0.821 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นในระดับสูง จึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test และ One-Way ANOVA และแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่าง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ซึ่งมีสาระสำคัญของแต่ละส่วนดังแสดงในตาราง ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ วิชาชีพ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

	ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	(1) ชาย	95	29.5
	(2) หญิง	226	70.4
	รวม	321	100.0
2. อายุ	(1) 18-29 ปี	81	25.2
	(2) 30-49 ปี	177	55.1
	(3) 50 ปีขึ้นไป	63	19.6
	รวม	321	100.0
3. ระดับการศึกษา	(1) ป.6	3	0.9
	(2) ม.3/ปวช.	15	4.7
	(3) ม.6/ปวส.	96	29.9
	(4) ปริญญาตรี	193	60.1
	(5) ปริญญาโท	14	4.4
	รวม	321	100.0
4. วิชาชีพ	(1) แพทย์	20	6.2
	(2) บุคลากรสาขาอื่นๆ	301	93.8
	รวม	321	100.0

จากตาราง ที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 321 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน ร้อยละ 70.4 และเพศชาย จำนวน 95 คน ร้อยละ 29.5 มีช่วงอายุระหว่าง 30-49 ปี จำนวน 177 คน ร้อยละ 55.1 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 193 คน ร้อยละ 60.1 และมีวิชาชีพบุคลากรสาขาอื่นๆ จำนวน 301 คน ร้อยละ 93.8

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ ของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนาารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายข้อ

พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ	ระดับพฤติกรรม		ความหมาย	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. สื่อบุคคล				
(1) เพื่อนร่วมงาน	2.87	1.19	ระดับปานกลาง	1
(2) เพื่อนบ้าน	2.48	1.2	ระดับน้อย	3
(3) ญาติ	2.59	1.21	ระดับน้อย	2
(4) ผู้ป่วย/ผู้มารับบริการ	2.31	1.23	ระดับน้อย	4
ภาพรวม	2.56	1.02	ระดับน้อย	
2. สื่อมวลชนระดับท้องถิ่น				
(1) สถานีวิทยุโทรทัศน์ท้องถิ่น	2.72	1.23	ระดับปานกลาง	1
(2) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	2.46	1.18	ระดับน้อย	2
(3) สถานีวิทยุชุมชน	2.38	1.09	ระดับน้อย	3
ภาพรวม	2.52	1.02	ระดับน้อย	
3. สื่อมวลชนระดับชาติ				
(1) หนังสือพิมพ์ เช่น ไทยรัฐ, เดลินิวส์	2.78	1.20	ระดับปานกลาง	2
(2) สื่อโทรทัศน์ เช่น ช่อง 3 5 7 NBT ThaiPBS และ Digital TV	3.42	1.22	ระดับมาก	1
ภาพรวม	3.10	1.05	ระดับปานกลาง	
4. สื่อใหม่				
(1) YouTube	3.11	1.31	ระดับปานกลาง	3
(2) Website เช่น Google	3.07	1.30	ระดับปานกลาง	4
(3) Line	3.12	1.41	ระดับปานกลาง	2
(4) Facebook	3.30	1.37	ระดับปานกลาง	1
ภาพรวม	3.15	1.21	ระดับปานกลาง	
5. สื่อกิจกรรม				
(1) การจัดนิทรรศการ	2.28	1.20	ระดับน้อย	1
(2) การจัดเวทีหาเสียง	1.95	1.14	ระดับน้อย	2
(3) เดินเคาะประตูบ้านหาเสียง	1.74	1.08	ระดับน้อยที่สุด	3
ภาพรวม	1.99	1.03	ระดับน้อย	
6. สื่อเคลื่อนที่				
(1) รถแห่หาเสียง	1.91	1.12	ระดับน้อย	2
(2) บั่หาเสียงติดยานพาหนะขนส่ง	2.10	1.16	ระดับน้อย	1
ภาพรวม	2.01	1.07	ระดับน้อย	
7. สื่อเฉพาะกิจ				
(1) ไปปลิว	1.93	1.11	ระดับน้อย	3
(2) โปสเตอร์/ไวนิล	2.27	1.20	ระดับน้อย	1
(3) แผ่นพับ	1.93	1.11	ระดับน้อย	4
(4) LED Billboard	1.95	1.20	ระดับน้อย	2
(5) นามบัตรแนะนำตัวนักการเมือง	1.67	1.01	ระดับน้อยที่สุด	5
ภาพรวม	1.95	0.98	ระดับน้อย	

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรมีพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางกาการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 2.47 , S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรเปิดรับสื่อโทรทัศน์

มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (\bar{X} =3.42, S.D. =1.22) รองลงมาคือสื่อ Facebook (\bar{X} =3.30, S.D. =1.37) สื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือสื่อนามบัตรแนะนำตัวนักการเมือง (\bar{X} =1.67, S.D. = 1.01) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และ ระดับสูง จากการสังเคราะห์แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากนักวิชาการ (Lester, 1965; Michael Rush, 1992; ชัดติยา กรรณสูต, 2535; ถวิลวดี บุรีกุล, 2543; พัฒนามาจาก Milbrath, 1965) ซึ่งเป็นนักวิชาการที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี

การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ใช่ จำนวน	ร้อยละ	ไม่ใช่ จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับต่ำ				
(1) ติดตามข่าวสารทางการเมือง	250	77.9	71	22.1
(2) ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง	298	92.8	23	7.2
(3) ร่วมอภิปรายโต้แย้งทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ	72	22.4	249	77.6
(4) พุดชักชวนให้คนอื่นไปออกเสียงเลือกตั้ง	205	63.9	116	36.1
(5) ร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง เช่น สวมเสื้อ ติดสติ๊กเกอร์หน้ารถยนต์	37	11.5	284	88.5
2. ระดับปานกลาง				
(1) ติดเครื่องหมายหรือแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียง	14	4.4	307	95.6
(2) ร่วมชุมนุมฟังการหาเสียง/แนะนำตัว	41	12.8	280	87.2
(3) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง	28	8.7	293	91.3
(4) ช่วยเหลือทางการเงิน/บริจาคแก่พรรคการเมืองหรือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	16	5.0	305	95.0
(5) เข้าร่วมประชุมทางการเมือง/ชุมนุม/ประท้วงทางการเมือง	13	4.0	308	96.0
(6) สละเวลาเพื่อช่วยหาเสียงเลือกตั้ง	20	6.2	301	93.8
3. ระดับสูง				
(1) เคยสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น	9	2.8	312	97.2
(2) เคยสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับประเทศ	9	2.8	312	97.2
(3) เคยเป็นผู้ปราศรัยในเวทีปราศรัยของพรรคการเมือง	8	2.5	313	97.5
(4) เคยได้รับเลือกเข้าดำรงตำแหน่งพรรคการเมือง หรือได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต่างๆ เช่น อบต. อบจ.	8	2.5	313	97.5
(5) เคยเป็นคณะกรรมการของพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมือง	8	2.5	313	97.5

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ. ในด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวน 298 คน ร้อยละ 92.8 รองลงมาคือการติดตามข่าวสารทางการเมือง//จำนวน 250คน//ร้อยละ77.9//และการพุดชักชวนคนอื่นไปออกเสียงเลือกตั้งจำนวน 205 คน ร้อยละ 63.9 โดยพบอีกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูงนั้น บุคลากรส่วนมากไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง โดยเฉลี่ย 313 คน ร้อยละ 97.5

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

บุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ/จำแนกตามระดับการศึกษาและวิชาชีพโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. สื่อบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	4	17.977	4.494	4.505*	0.001
	ภายในกลุ่ม	316	315.27	0.998		
	รวม	320	333.25			
2. สื่อมวลชนระดับท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	4	8.597	2.149	2.156	0.074
	ภายในกลุ่ม	316	315.06	0.997		
	รวม	320	323.66			
3. สื่อมวลชนระดับชาติ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.280	0.320	0.285	0.888
	ภายในกลุ่ม	316	354.88	1.123		
	รวม	320	356.16			
4. สื่อใหม่	ระหว่างกลุ่ม	4	0.750	0.188	0.127	0.973
	ภายในกลุ่ม	316	466.58	1.477		
	รวม	320	467.34			
5. สื่อกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	20.349	5.087	5.033*	0.001
	ภายในกลุ่ม	316	319.41	1.011		
	รวม	320	339.76			
6. สื่อเคลื่อนที่	ระหว่างกลุ่ม	4	21.810	5.452	4.963*	0.001
	ภายในกลุ่ม	316	347.18	1.099		
	รวม	320	368.99			
7. สื่อเฉพาะกิจ	ระหว่างกลุ่ม	4	18.917	4.729	5.202*	0.000
	ภายในกลุ่ม	316	287.28	0.909		
	รวม	320	306.20			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	8.959	2.240	3.623*	0.007
	ภายในกลุ่ม	316	194.86	0.617		
	รวม	320	203.82			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ จำแนกตามวิชาชีพ

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ	แพทย์ (n=20)		บุคลากรสาขาอื่นๆ (n=301)		t	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. สื่อบุคคล	1.73	0.70	2.61	1.02	-5.213*	0.000
2. สื่อมวลชนระดับท้องถิ่นท้องถิ่น	1.95	1.04	2.55	0.99	-2.648*	0.009
3. สื่อมวลชนระดับชาติ	2.97	1.10	3.10	1.05	-0.538	0.591
4. สื่อใหม่	2.96	1.24	3.16	1.20	-0.711	0.477
5. สื่อกิจกรรม	1.33	0.56	2.03	1.04	-5.043*	0.000
6. สื่อเคลื่อนที่	1.67	0.82	2.02	1.08	-1.427	1.550
7. สื่อเฉพาะกิจ	1.65	0.75	1.97	0.99	-1.425	0.155
รวม	2.04	0.61	2.50	0.80	-2.495*	0.013

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถสรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากการที่จะเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในช่วงนี้มีรูปแบบทางการเมืองที่เป็นห่วงของการปฏิวัติรัฐประหารของรัฐบาลทหาร และบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลค่ายสุรนารี ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรระดับใด ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของทหารเหมือนกันทั้งสิ้น และบุคลากรส่วนใหญ่มีภารกิจในการปฏิบัติงานช่วงเวลาแตกต่างกัน บางครั้งอาจต้องทำงานในเวลากลางคืนและพักผ่อนในเวลากลางวันสลับกันไป ทำให้ไม่มีเวลาในการเปิดรับสื่อต่างๆ มากเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โจเซฟ ที แคปเปอร์ (1960) ได้กล่าวว่า ในการรับข่าวสารต่างๆ ผู้รับสารจะมีกระบวนการรับข่าวสารที่ต่างกันไปตามสถานการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทักษะคิด ความรู้ที่นึกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งกระบวนการในการเลือกรับข่าวสารนั้นเรียกว่า “กระบวนการเลือกสรร” (Selective Process) กระบวนการเลือกสรรเปรียบเสมือนเครื่องกรอง (Filter) ซึ่งการเลือกรับข่าวสารของมนุษย์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) 2) การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) และ 3) การเลือกจดจำ (Selective Retention) นอกจากนี้ เดอ เฟลอร์ (1966) ได้สรุปเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) เอาไว้ว่า อย่างไรก็ตามมนุษย์เรานอกจากจะเลือกเปิดรับสารแล้วยังมีการแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking) เพื่อสนองความต้องการของตนเอง เพราะทุกคนมีธรรมชาติที่จะเปิดรับข่าวสารตลอดเวลาเพียงแต่จะเปิดรับสื่อใด

1.1 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคล ของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และสื่อที่บุคลากรเลือกเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากการดำเนินชีวิตแต่ละวันมีการใช้เวลาร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานมากกว่าบุคคลในครอบครัว บางคนทำงานในโรงพยาบาล มากถึง 16 ชั่วโมงวัน ถึงแม้ว่าจะเป็นเพียงแค่การแลกเปลี่ยนข่าวสารสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้รับมาจากสื่อประเภทอื่นๆ เท่านั้นแต่ก็สามารถทำให้ทราบถึงข่าวสารทางการเมืองบ้างไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดอ เฟลอร์ (1966) ในปัจจัยทางสภาพความสัมพันธ์ทาง

สังคม เนื่องจากคนเรามักยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆก็ตามนั้นคือมักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิด ทักษะคิดและพฤติกรรมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนระดับท้องถิ่น ของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากสื่อมวลชนระดับท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ไม่ค่อยได้เข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ในพื้นที่เท่าที่ควร ไม่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และไม่ค่อยได้รับความนิยมในพื้นที่เท่าที่ควร สื่อมวลชนระดับท้องถิ่นที่บุคลากรเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด คือ สื่อประเภทสถานีวิทยุโทรทัศน์ท้องถิ่นซึ่งโดยทั่วไปจะมีรายการข่าวสารทางการเมืองทั้งการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติเป็นหลักก็จริง แต่จะมีเพียงผู้ที่มีเคเบิลทีวีเท่านั้นที่จะได้รับชมรายการหรือข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อประเภทนี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จุฑารัตนโสดาศรี (2558) ในเรื่องความสามารถของผู้รับสารในการเป็นเจ้าของสื่อ เนื่องจากสื่อต่างๆ มีราคาที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ราคาถูกขึ้นไปถึงราคาแพงมาก เช่น หนังสือพิมพ์อาจจะราคาถูกมากเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น คนทั่วไปสามารถซื้อได้ แต่ก็ยังเป็นสื่อที่ไม่ถาวรเพราะผู้ซื้ออ่านเนื้อหาหมดแล้วมักจะทิ้งไป อีกอย่างหนึ่ง สื่อวิทยุกระจายเสียงแม้จะมีราคาแพงกว่าหนังสือพิมพ์แต่ก็ถูกกว่าสื่อวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งแทบทุกบ้านสามารถจะเป็นเจ้าของได้

1.3 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนระดับชาติ ของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสื่อที่บุคลากรเลือกเปิดรับมากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มคน แต่ข่าวสารที่ผ่านสื่อโทรทัศน์ ไม่ใช่มีแค่เพียงข่าวสารทางการเมืองเท่านั้น ยังมีข่าวสารอื่นๆ รายการวาไรตี้ หรือละคร ให้เลือกรับชม และเมื่อบุคลากรมีภารกิจในการปฏิบัติงานหนักตลอดทั้งวัน อาจต้องการรับชมรายการอื่นๆ เพื่อผ่อนคลายมากกว่าการรับชมข่าวสารทางการเมืองจึงทำให้เปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชนระดับชาติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิงห์ สิงห์ขจร (2556) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนของประชาชนกรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด เพราะมีทั้งภาพและเสียงจึงมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด รอง

ลงมาคือ วิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์

1.4 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อใหม่ ของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสื่อที่บุคลากรเปิดรับมากที่สุด คือ Facebook ซึ่งมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สื่อใหม่เป็นสื่อที่ต้องเปิดโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเท่านั้น จึงจะสามารถเข้าถึงข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ได้ ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีผู้ใช้สื่อใหม่หลากหลายรูปแบบแต่เพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลเท่านั้นและไม่ได้เน้นสื่อสารด้านการเมือง แม้ว่าบางครั้งจะมีกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองนำข่าวสารทางการเมืองมาลงใน Facebook บ้างก็ตาม แต่จะเป็นการเปิดรับข่าวสารที่เป็นข่าวสารด้านอื่นๆ มากกว่าเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับบทสรุปของผู้บริหารของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2556) เกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่เรียกว่า เว็บ 2.0 คือเครื่องมือต่างๆ ที่ทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่ให้แต่ละบุคคลเข้าถึง แลกเปลี่ยน สร้างเนื้อหา และสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ และการเข้าร่วมเครือข่ายออนไลน์ต่างๆ ซึ่งปัจจุบันบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการนำมาใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล เพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ หรือของหน่วยงานราชการ ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ต่างๆ และ แนวคิดการตลาดทางการเมืองของการรณรงค์หาเสียงของ ลลิตพรรณ นุกุลวัฒน์ วิชัย (2560) ในด้านการตลาดแบบดึงดูด (Pull Marketing) หรือ Air War โดยผ่านช่องทางสื่อออนไลน์และโซเชียลเน็ตเวิร์ค

1.5 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกิจกรรม ของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และสื่อการจัดนิทรรศการเป็นสื่อที่บุคลากรเปิดรับมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดเวทีหาเสียง และการเดินเคาะประตูบ้านหาเสียง ตามลำดับ เนื่องจาก สื่อกิจกรรมทางการเมืองในช่วงที่ได้ทำวิจัยนั้นยังไม่มีเท่าที่ควร เพราะเป็นช่วงการปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ซึ่งเป็นการปฏิวัติรัฐประหารโดยทหาร และยังเป็นห้วงปิดล้อมทางการเมือง ยังไม่อนุญาตให้หาเสียงของนักการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการตลาดทางการเมืองในการรณรงค์หาเสียงของ ลลิตพรรณ นุกุลวัฒน์ วิชัย (2560) ในด้านการตลาดแบบผลักดัน (Push Marketing) ซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ 1) เครือข่ายสมาชิกพรรคในพื้นที่ 2) ผ่านสื่อสาธารณะ เช่น ภาพโปสเตอร์ แผ่นพับโฆษณา นโยบายพรรค รวมถึง ขบวนการหาเสียง และ 3) การลงพื้นที่หรือจัดเวทีปราศรัย เป็นต้น

1.6 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเคลื่อนที่ของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเนื่องจาก สื่อเคลื่อนที่เป็นสื่อที่นักการเมืองนิยมใช้รณรงค์ในการหาเสียงเลือกตั้งมากที่สุด แต่เนื่องจากการเมืองและการปกครองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน เป็นการปกครองโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังเป็นห้วงปิดล้อมทางการเมือง ยังไม่อนุญาตให้หาเสียงทางการเมืองของนักการเมืองจึงยังไม่มี การใช้สื่อชนิดนี้ในการรณรงค์ทางการเมือง

1.7 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเนื่องจาก สื่อชนิดนี้ถือเป็นสื่อที่จะเกิดขึ้นเฉพาะห้วงเวลาที่จะมีการหาเสียงทางการเมืองเท่านั้นไม่สามารถทำได้ตลอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา นนทชิต (2559) พบว่า การสื่อสารทางการเมืองจากสื่อกิจกรรม ในรูปแบบของการเดินรณรงค์หาเสียง จากสตีกเกอร์ ที่ติดอยู่ตามสถานที่ต่างๆ จากป้ายประชาสัมพันธ์ของทางเทศบาล จากป้ายประกาศ ณ ที่ทำการชุมชน จากนิทรรศการต่างๆ พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมและระดับของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็น 3 ระดับ สามารถอภิปรายรายละเอียด ได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำของบุคลากร คือ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง และการพูดชักชวนให้คนอื่นไปออกเสียงเลือกตั้ง ตามลำดับ เนื่องจาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต่ำในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง ถือเป็นระเบียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารที่บุคลากรหรือกำลังพลทหารทุกคนต้องปฏิบัติตาม และเนื่องจากมีกฎหมายกำหนดให้ต้องไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมิเช่นนั้นแล้วอาจเสียสิทธิรวมถึงถูกตัดสิทธิอื่นๆ ทางการเมืองได้

2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางของบุคลากร คือ การเข้าร่วมประชุมทางการเมืองชุมนุมประท้วงทางการเมือง การติดเครื่องหมายหรือแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียง และการช่วยเหลือทางการเงิน บริจาคแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามลำดับ เนื่องจาก มีนโยบายจากผู้บังคับบัญชาห้ามมิให้เข้าไปข้องเกี่ยวและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมาก และด้วยอาชีพต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง มีข้อห้ามในการการร่วมชุมนุมประท้วง และหากมีบุคลากรคนใดที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการ

ประท้วงอาจทำให้เกิดความผิดพลาดวินัยได้ และในข้ออื่นๆ ถือเป็น การแสดงตัวว่าสนับสนุนนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง ซึ่งไม่ถือว่าเป็นกลางทางการเมือง หากว่าจะเห็นด้วยกับ ความคิดของนักการเมืองคนใดและชอบนักการเมืองคน ใด ให้สามารถทำได้ด้วยการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงของ บุคลากร คือ การเคยสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับ ท้องถิ่น และเคยสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในระดับประเทศ ตามลำดับ เนื่องจาก นโยบายจากผู้บังคับบัญชาห้ามมิ ให้เข้าไปข้องเกี่ยวและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมาก และด้วยอาชีพทหารต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง และวางตัวเป็นกลางทางการเมืองจะเข้าไปข้องเกี่ยวและ เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองไม่ได้เพราะหากฝ่าฝืนจะมี บทลงโทษหนักจากผู้บังคับบัญชา และหากบุคลากรท่าน ใดมีความต้องการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองทั้ง ระดับท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชาติ เช่น สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความ จำเป็นต้องลาออกจากราชการเท่านั้น

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังกล่าว สอดคล้องกับ ศศิกานต์ วรรณีย์ (2557) ระบุว่า รัฐต้อง จัดให้มีกำลังพลทหาร เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคง และ ผลประโยชน์แห่งชาติ กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบหรือการ สงครามและป้องกันมิให้เกิดสงคราม เพื่อปกป้องสถาบัน พระมหากษัตริย์เพื่อปราบหรือป้องกันกบฏและการจลาจล เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อการพัฒนาประเทศ อีกทั้งนโยบายทหารมุ่งเน้นให้กำลังพลทหารปฏิบัติตนเป็นก กลางทางการเมืองและส่งเสริมให้ประชาชนปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อประเภท ต่างๆ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ สามารถ อภิปรายรายละเอียด ได้ดังนี้

3.1 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากร จำแนก ตามเพศ พบว่าบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อต่างๆ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากบุคลากร ทั้งเพศ ชาย และเพศหญิง ต่างมีภารกิจตามหน้าที่เป็นจำนวนมาก เท่าๆ กัน เพราะบุคลากรส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำงาน มากถึง 16 ชั่วโมง/วัน สลับสับเปลี่ยนกันไปไม่ว่าจะเป็น เพศใดนั่นเอง

3.2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากร จำแนกตาม อายุ พบว่าบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อต่างๆ โดย

ภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มอายุ 50 ปี มีพฤติกรรมการ เปิดรับสื่อบุคคลที่เป็นญาติแตกต่างกัน กับกลุ่มอายุ 30-49 ปี เนื่องจากกลุ่มบุคลากรที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป เป็นก ลุ่มวัยที่จะเปลี่ยนเป็นกลุ่มผู้สูงอายุและเริ่มได้อยู่ร่วมกับ ครอบครัวและมีการพูดคุยกับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น เริ่ม วางมือจากงานและได้รับการมอบหมายให้เข้าเวรน้อยลง

3.3 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากร จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ต่างๆ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งบุคลากรจะมีการเปิดรับ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อเคลื่อนที่ และสื่อเฉพาะกิจ แตก ต่างกัน โดยบุคลากรที่มีการศึกษาระดับ ม.6/ปวส. จะมี พฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลมากกว่า กลุ่มที่มีการศึกษา ระดับ ปริญญาโท เนื่องจากกลุ่มบุคคลที่มีระดับการศึกษา ม.6/ปวส. ในโรงพยาบาลค่ายสุรนารี เป็นกลุ่มบุคลากรที่มี การเคลื่อนที่ไปในที่ต่างๆ ของโรงพยาบาลมากที่สุด หรือ ที่เรียกว่าไม่อยู่นิ่งเนื่องจากไม่ค่อยทำงานในสำนักงานแบบ นั่งโต๊ะ จะต้องมีการสื่อสาร กับบุคคลต่างๆ จำนวนมาก ทั้งเรื่องทางการเมือง และเรื่องอื่นๆ ซึ่งผู้มีการศึกษาใน ระดับ ปริญญาโท ส่วนใหญ่อาจมีการสื่อสารภายในกลุ่ม ของตนเอง และเปิดรับสื่อที่สามารถรับได้ง่ายอย่างสื่อใหม่ มากกว่านั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ริเวอร์ ปีเตอร์สัน และ เจนเซ็น (1971) อังใน ประมะ สตะเวทิน (2539) พบ ว่าโดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาระดับสูงมักจะมีการใช้ สื่อสารมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาระดับต่ำ และคน ที่มีการศึกษาระดับสูงจะมีความรู้มาก และเข้าใจศัพท์การ สื่อสารได้ดีกว่า

3.4 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของบุคลากรจำแนกตาม วิชาชีพ พบว่าบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อต่างๆ โดย ภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งบุคลากรมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ บุคคล สื่อมวลชนระดับท้องถิ่น และสื่อกิจกรรมแตกต่างกัน เนื่องจาก การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 วิชาชีพหลัก คือ กลุ่มวิชาชีพแพทย์ และกลุ่มบุคลากร สาขาทั่วไป ทำให้เห็นความแตกต่างของการเปิดรับสื่อเพื่อ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองอย่างชัดเจน โดยเฉพาะสื่อบุคคล สื่อมวลชนระดับท้องถิ่น และสื่อกิจกรรม ซึ่งเป็นสื่อที่ต้อง มีการพบปะพูดคุยเป็นส่วนใหญ่และต้องใช้เวลาการกับเปิด รับสื่อเหล่านั้นมากกว่า ทำให้แพทย์ที่ต้องใส่ใจในการศึกษา หาความรู้ทางการแพทย์ต้องเอาใจใส่ผู้ป่วยเป็นส่วนใหญ่ให้ เวลา กับสื่อที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์สูงได้น้อย และหากต้อง รับข่าวสารทางการเมืองจริงอาจจะต้องใช้สื่อมวลชนระดับ ชาติ หรือสื่อใหม่แทน เพราะสามารถเปิดรับข่าวสารได้ง่าย

กว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลเบอร์ แซม (1969) อังโน เอกศิษฐ์ พุทธิกุล (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจข่าวสารทางการเมืองมาก กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาสูงไม่ว่าจะอาชีพหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไรจะมีความสนใจในข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันสำหรับบุคคลที่มีการศึกษาดำการมีอาชีพที่ได้รับยกย่องหรือมีเกียรติหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะทำให้บุคคลนั้นเพิ่มความสนใจในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง เมื่อเปรียบเทียบงานวิจัยแล้วจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างงานวิจัยของผู้วิจัยส่วนใหญ่เป็นวัยกลางคนซึ่งเป็นกลุ่มคนวัยทำงาน ไม่ค่อยมีเวลาในการเปิดรับสื่อที่เป็นโซเชียลเน็ตเวิร์คเท่าที่ควร ทั้งเกิดจากข้อจำกัดของหน่วยงานที่ห้ามใช้โทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตระหว่างทำงาน ฉะนั้นเมื่ออยู่ในช่วงเวลาของการพักผ่อนหลังจากการทำงานจึงเลือกเปิดรับสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เปิดรับได้ง่ายกว่าและสะดวกกว่า อย่างสื่อมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์มากกว่านั่นเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรส่งเสริมกิจกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองให้แก่บุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี ทุกระดับ ให้มากขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเพิ่มประสบการณ์หรือทักษะความรู้ทางการเมือง และควรจัดการส่งเสริมในเรื่องของการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ ให้รู้จักการใช้สื่อให้ทันตามยุคสมัย ทำให้บุคลากรรู้สึกมีความกระตือรือร้นในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง รวมถึงข่าวสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ควรส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในโรงพยาบาลค่าย สุรนารี ที่มีรูปแบบหลากหลาย เพื่อที่จะเป็นการกระตุ้นความสนใจ และสามารถเข้าถึงความต้องการของบุคลากรทุกระดับได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรโรงพยาบาลค่ายสุรนารี

เอกสารอ้างอิง

- ชัตติยา กรรณสูต. (2535). **สตรีกับการเมือง**. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จุฑารัตน์ โสดาศรี. (2558). **หลักการเลือกใช้สื่อเพื่อการพัฒนาการประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2543). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน** : กรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543.กรุงเทพฯ: มหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- นงนุช ตรีจันทร์โท และคณะ. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 3(2): 91-99.
- ประมะ สตะเวทิน. (2539). **การสื่อสารมวลชน**. กระบวนและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์. ยุทธศาสตร์การวิจัยชาติรายประเด็นด้านความมั่นคงของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล. (2561). สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2560, จาก <http://www.nric.go.th/>
- ลลิตพรรณ นุกุลวัฒน์วิชัย. (2560). การตลาดทางการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556. **วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. 4(2): บทความย่อ
- วัฒนา นนทชิต. (2559). การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 6(3): 80-87.
- ศศิกันต์ วรรณยิ่ง. (2557). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารภายในสำนักงานเลขานุการกองทัพบก**. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). **การเมืองไทย**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สิงห์ สิงห์จร. (2556). **ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษา จังหวัดเชียงราย**. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2556). **บทสรุปของผู้บริหารของสำนักงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- เอกศิษย์ พุทธิกุล. (2552). **การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารบก**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- De Fleur. (1966). **Theories of Mass Communication**. New York, David Makay.
- Josep, T. Klappler. (1960). **The Effect of Mass Communication**. New York, The Free Press.
- Krejcie, R. V. and E. W. Morgan. (1970). **Determining sample size for reseach activities**. *Duca-tional and Psychological measurement*, 30(3): 608-609.
- Lester, W. M. & Goal, M. L. (1977). **Political participation** : How and why do people get involved in politics. Chicago: Rand McNally College Publishing.
- Michael Rush and Phillip Athoff. (1971). **Introduction to Political Sociology**. London: Western Printing Service Press.